

Część II (Wybór Biskupa Rzymskiego)

Poniżej treść Konstytucji Apostolskiej Jana Pawła II spisanej 22 lutego 1996 roku, określającej zasady wyboru następcy Jana Pawła II. Materiał cytowany za serwisem internetowym Opoka - oficjalnych stron WWW Kościoła katolickiego w Polsce.

Część druga

WYBÓR BISKUPA RZYMSKIEGO

Rozdział I

Elektorzy Biskupa Rzymskiego

33. Prawo wyboru Biskupa Rzymskiego przysługuje jedynie Kardynałom Świętego Kościoła Rzymskiego, z wyjątkiem tych, którzy przed dniem śmierci Papieża lub dniem, w którym nastąpił wakat Stolicy Apostolskiej, ukończyli już osiemdziesiąty rok życia. Maksymalna liczba Kardynałów wyborców nie powinna przekroczyć stu dwudziestu. Jest absolutnie wykluczone prawo wyboru czynnego z tytułu posiadania jakiegokolwiek innej godności kościelnej, podobnie jak wykluczona jest interwencja władzy świeckiej jakiegokolwiek stopnia lub porządku.

34. W przypadku gdyby wakat Stolicy Apostolskiej nastąpił w czasie trwania Soboru Powszechnego lub Synodu Biskupów, które odbywałyby się czy to w Rzymie, czy w jakimkolwiek innym miejscu na świecie, wybór nowego Papieża powinien być dokonany jedynie i wyłącznie przez Kardynałów elektorów, wskazanych w numerze poprzednim, a nie przez tenże Sobór lub Synod Biskupów. Dlatego oświadczam, że są niebyłe i nieważne działania, które w jakikolwiek sposób zmierzałyby nierozważnie do modyfikacji norm dotyczących wyboru lub kolegium elektorów.

Co więcej, potwierdzając w tym względzie kan. 340 oraz kan. 347, § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego i kan. 53 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, sam Sobór lub Synod Biskupów, na jakimkolwiek etapie by się znajdowały, powinny uznać się natychmiast za zawieszzone ipso iure, skoro tylko otrzymają wiadomość o wakacie Stolicy Apostolskiej.

Muszą przeto niezwłocznie przerwać jakiekolwiek zebranie, zgromadzenie lub sesję, oraz zaprzestać opracowywania lub przygotowania jakiegokolwiek dekretu lub kanonu, czy też ogłoszenia tych, które już zostały zatwierdzone, pod sankcją ich nieważności; ani Sobór, ani Synod nie będą mogły być kontynuowane z żadnego powodu, chociażby bardzo poważnego i godnego szczególnej uwagi, aż do chwili, gdy nowy Papież kanonicznie wybrany nie zarządzi, aby zostały one podjęte lub kontynuowane. 35. Żaden Kardynał elektor nie może być z jakiegokolwiek powodu ani pod żadnym pretekstem wykluczony z wyboru tak czynnego, jak biernego, z zachowaniem tego, co postanowiono w n. 40 niniejszej Konstytucji.

36. Kardynał Świętego Kościoła Rzymskiego, który został kreowany i ogłoszony na Konsystorzu, ma tym samym prawo wyboru Biskupa Rzymskiego, zgodnie z tym, co postanowione w n. 33 niniejszej Konstytucji, nawet jeżeli jeszcze nie został mu nałożony biret ani przekazany pierścień, ani też nie złożył on przysięgi. Nie mają natomiast tego prawa Kardynałowie kanonicznie usunięci lub którzy zrezygnowali za zgodą Biskupa Rzymskiego z godności kardynalskiej. Co więcej, w okresie Sede vacante Kolegium Kardynałów nie może ich na nowo przyjąć lub przywrócić do tej godności.

37. Ustalam ponadto, że - od chwili, gdy Stolica Apostolska jest zgodnie z prawem wakująca - obecni Kardynałowie elektorzy powinni poczekać piętnaście pełnych dni na nieobecnych Kardynałach; pozostawiam jednak Kolegium Kardynałów prawo odłożenia, jeśli są poważne motywy, początku wyboru na kilka dalszych dni. Ale po upływie maksymalnie dwudziestu dni od rozpoczęcia wakatu Stolicy Apostolskiej wszyscy obecni Kardynałowie elektorzy są zobowiązani przystąpić do wyboru.

38. Wszyscy Kardynałowie elektorzy, zwołani przez Dziekana lub przez innego Kardynała w jego imieniu w celu wyboru nowego Papieża, są zobowiązani na mocy świętego posłuszeństwa do podporządkowania się ogłoszeniu o zwołaniu i do udania się na miejsce w tym celu wyznaczone, o ile nie wstrzyma ich choroba lub inna poważna przeszkoda uznana za słuszną przez Kolegium Kardynałów.

39. Jeśliby jednak jacyś kardynałowie elektorzy przybyli re integra, to znaczy przed dokonaniem

wyboru Pasterza Kościoła, będą oni dopuszczeni do prac związanych z wyborem w takim punkcie, w jakim one się znajdują.

40. W przypadku gdyby jakiś Kardynał mający prawo głosu odmówił przybycia do Państwa Watykańskiego, by uczestniczyć w pracach związanych z wyborem, lub później po ich rozpoczęciu odmówiłby pozostania, by wypełnić swój obowiązek, bez oczywistej przyczyny, jaką jest choroba uznana pod przysięgą przez lekarzy i potwierdzona przez większość elektorów, inni przystąpią w sposób wolny do czynności wyboru, nie oczekując na niego ani nie dopuszczając go na nowo do tegoż głosowania.

Jeśli natomiast jakiś Kardynał elektor byłby zmuszony do opuszczenia Państwa Watykańskiego z powodu nagłej choroby, można kontynuować wybory także nie prosząc o jego głos; gdy jednak po wyzdrowieniu lub wcześniej zechce on przybyć ponownie do wspomnianego miejsca wyboru, powinien być tam na nowo dopuszczony.

Jeśli ponadto jakiś Kardynał elektor opuszcza Państwo Watykańskie z jakiegoś poważnego powodu, uznanego przez większość elektorów, może tam powrócić, by wziąć na nowo udział w wyborze.

Rozdział II

Miejsce wyboru i osoby tam dopuszczone z racji swojego urzędu

41. Konklawe wybierające Biskupa Rzymskiego winno odbywać się w granicach terytorium Państwa Watykańskiego, w określonych sektorach i budynkach zamkniętych dla osób postronnych i w takich warunkach, aby zagwarantować odpowiednie mieszkanie i pobyt dla Kardynałów elektorów oraz dla tych, którzy z uprawnionego tytułu są powołani do współpracy w prawidłowym przebiegu samego wyboru.

42. W chwili ustalonej na rozpoczęcie czynności wyboru Papieża wszyscy Kardynałowie elektorzy winni otrzymać i zająć odpowiednie mieszkanie w tak zwanym Domus Sanctae Marthae zbudowanym ostatnio w Watykanie.

Jeśli racje zdrowotne, potwierdzone uprzednio przez odpowiednią Kongregację Kardynałów, wymagają, by jakiś Kardynał elektor miał ze sobą pielęgniara także w okresie wyboru, trzeba będzie zatroszczyć się, aby również on miał zapewnione odpowiednie mieszkanie.

43. Od chwili ustalenia początku czynności wyborczych aż do publicznego ogłoszenia dokonanego wyboru Papieża lub do chwili, o której zdecyduje nowy Papież, pomieszczenia Domus Sanctae Marthae, jak również - i to w sposób szczególny - Kaplica Sykstyńska oraz miejsca przeznaczone na celebracje liturgiczne, winny być zamknięte dla osób nie upoważnionych i pozostawać pod władzą Kardynała Kamerling przy zewnętrznej współpracy Substytutu Sekretariatu Stanu, zgodnie z tym, co jest ustalone w następujących numerach.

Całe terytorium Państwa Watykańskiego, a także zwyczajna działalność Urzędów mających siedzibę w jego granicach winny być zarządzane - w okresie, o którym mowa - w taki sposób, by zapewnić tajność i swobodny przebieg wszystkich czynności związanych z wyborem Papieża. Należy w szczególności dopilnować, aby nikt nic zbliżał się do Kardynałów elektorów, podczas gdy będą przewożeni z Domus Sanctae Marthae do Watykańskiego Pałacu Apostolskiego.

44. Kardynałowie elektorzy od początku czynności wyborczych aż do chwili, kiedy nastąpi wybór i zostanie publicznie ogłoszony, winni powstrzymać się od prowadzenia korespondencji listowej, telefonicznej lub komunikowania się przy pomocy innych środków z osobami nie związanymi ze środowiskiem, w którym dokonuje się wybór, z wyjątkiem przypadku uzasadnionej i pilnej konieczności, odpowiednio uznanej przez Kongregację partykularną, o której mowa w n. 7. Do tej samej Kongregacji należy uznanie konieczności i niezbędności utrzymywania kontaktu z odpowiednimi urzędami przez Kardynała Penitencjarza Większego, Wikariusza Generalnego dla Diecezji Rzymskiej i Archiprezbitera Bazyliki Watykańskiej. 45. Wszystkim tym, którzy nie zostali wymienieni w następnym numerze, chociaż są ze słusznego powodu obecni w Państwie Watykańskim, jak przewidziano w n. 43 niniejszej Konstytucji, i którzy spotkaliby się przypadkowo z którymś z Kardynałów elektorów w czasie wyboru, absolutnie zabrania się podejmowania z nimi rozmowy w jakiegokolwiek formie, przy pomocy jakiegokolwiek środka i z jakiegokolwiek powodu.

46. Aby odpowiedzieć na osobiste i urzędowe potrzeby związane z przebiegiem wyboru, winni być do dyspozycji, a więc i odpowiednio zakwaterowani w przystosowanych mieszkaniach, w granicach,

o których mowa w n. 43 niniejszej Konstytucji: Sekretarz Kolegium Kardynalskiego, który pełni obowiązki Sekretarza zebrania wyborczego; Mistrz Papieskich Ceremonii Liturgicznych z dwoma Ceremoniarzami i dwoma zakonnikami, pracownikami Zakrystii Papieskiej; duchowny wybrany przez Kardynała Dziekana lub przez Kardynała, który pełni jego funkcję, aby pomagał mu w wykonywaniu urzędu.

Winno ponadto być do dyspozycji kilku zakonników-sповідników, władających różnymi językami, jak również dwaj lekarze w przypadku ewentualnej nagłej potrzeby.

W stosownym czasie trzeba będzie zadbać, aby była do dyspozycji także odpowiednia liczba osób, zajmujących się przygotowaniem posiłków i robieniem porządków. Wszystkie osoby tu wskazane winny otrzymać uprzednie zatwierdzenie Kardynała Kamerling i trzech Asystentów.

47. Wszystkie osoby wymienione w n. 46 niniejszej Konstytucji, które z jakiegokolwiek powodu i w jakimkolwiek czasie dowiedziałyby się od kogokolwiek o tym, co bezpośrednio lub pośrednio dotyczy właściwych aktów wyboru, a w sposób szczególny o tym, co odnosi się do obliczania głosów w samym wyborze, są zobowiązane do ścisłej tajemnicy wobec jakiegokolwiek osoby spoza Kolegium Kardynałów elektorów: w związku z tym przed przystąpieniem do czynności wyboru będą musiały złożyć przysięgę w sposób i według formuły wskazanej w następnym numerze.

48. Osoby wymienione w n. 46 niniejszej Konstytucji, odpowiednio pouczone o znaczeniu i zasięgu przysięgi, jaką należy złożyć przed rozpoczęciem czynności wyboru wobec Kardynała Kamerling lub innego Kardynała przez niego delegowanego i w obecności dwóch Ceremoniarzy, winny w odpowiednim czasie wypowiedzieć i podpisać przysięgę według następującej formuły:

Ja, N.N., przyrzekam i przysięgam dochować całkowitej tajemnicy wobec kogokolwiek, kto nie należy do Kolegium Kardynałów elektorów, i to na zamsze, o ile nie otrzymam specjalnego upoważnienia danego wyraźnie przez nowo wybranego Papieża albo jego Następców, odnośnie tego wszystkiego, co dotyczy bezpośrednio lub pośrednio głosowań i obliczeń głosów przy wyborze Papieża.

Równocześnie przyrzekam i przysięgam powstrzymać się od wykorzystania jakiegokolwiek aparatu nagrywającego, słuchowego lub wizyjnego odnośnie do tego, co w okresie wyboru dokonuje się w granicach Państwa Watykańskiego, a szczególnie tego co bezpośrednio lub pośrednio w jakimkolwiek sposób łączy się z czynnościami związanymi z tymże wyborem. Oświadczam, że tę przysięgę składam świadomy, że jej złamanie spowoduje w stosunku do mnie te sankcje duchowe i kanoniczne, jakie przyszły Papież zdecyduje zastosować (por. kan. 1399 KPK).

Tak mi dopomóż, Panie Boże i te Święte Ewangelie, których ręką moją dotykam.

Rozdział III

Początek czynności związanych z wyborem

49. Po zakończeniu przepisanych rytuałem obrzędów pogrzebu Papieża oraz po przygotowaniu tego, co jest konieczne do prawidłowego przebiegu wyboru, w ustalonym dniu - a więc piętnastego dnia od śmierci Papieża lub według tego, co zostało przewidziane w n. 37 niniejszej Konstytucji, nie później niż dwudziestego dnia - Kardynałowie elektorzy zbiorą się w Bazylice św. Piotra w Watykanie lub gdzie indziej według potrzeby i konieczności czasu i miejsca, by uczestniczyć w uroczystej celebracji Mszy świętej wotywniej pro eligendo Papa¹⁹. Powinna ona być sprawowana w miarę możliwości w godzinach porannych, tak by po południu mogły odbyć się wszystkie czynności wskazane w następnym numerze niniejszej Konstytucji.

50. Z Kaplicy Paulińskiej Pałacu Apostolskiego, gdzie zbiorą się po południu o odpowiedniej godzinie, Kardynałowie elektorzy w stroju chórowym przejdą w uroczystej procesji, wzywając śpiewem Veni Creator pomocy Ducha Świętego, do Kaplicy Sykstyńskiej Pałacu Apostolskiego, miejsca i siedziby wyboru.

51. Zachowując istotne elementy Konklawe, ale modyfikując niektóre elementy drugorzędne, które na skutek zmian okoliczności straciły już znaczenie, niniejszą Konstytucją ustalą i polecam, by wszystkie czynności związane z wyborem Papieża - według tego, co jest zalecone w następnym numerze - odbywały się wyłącznie w Kaplicy zwanej Sykstyńską Watykańskiego Pałacu Apostolskiego, która zatem pozostaje miejscem absolutnie zamkniętym aż do dokonania wyboru, w taki sposób, aby była zapewniona całkowita tajemnica obejmująca to wszystko, co będzie tam

uczynione albo powiedziane bezpośrednio lub pośrednio odnośnie do wyboru Papieża.

Kolegium Kardynalskie, działające pod władzą i odpowiedzialnością Kamerling wspomaganego przez Kongregację partykularną, o której mowa w n. 7 niniejszej Konstytucji, zatroszczy się, by wewnątrz wspomnianej Kaplicy i w przylegających do niej pomieszczeniach wszystko zostało wcześniej przygotowane, także z pomocą zewnętrzną Substytuta Sekretariatu Stanu, tak aby został zapewniony prawidłowy wybór i jego tajność. W szczególny sposób trzeba będzie dokonać dokładnej i surowej kontroli, także z pomocą osób wiarygodnych i o sprawdzonej biegłości technicznej, by we wspomnianych pomieszczeniach nie zostały skrycie zainstalowane urządzenia audiowizualne w celu odtwarzania i przekazywania wiadomości na zewnątrz.

52. Kardynałowie elektorzy po przybyciu do Kaplicy Sykstyńskiej, zgodnie z tym, co zostało postanowione w n. 50, jeszcze w obecności tych, którzy uczestniczyli w uroczystym orszaku, złożą przysięgę, wypowiadając formułę wskazaną w następnym numerze.

Formułę przeczyta na głos Kardynał Dziekan lub Kardynał pierwszy w porządku starszeństwa, zgodnie z tym, co zostało ustalone w n. 9 niniejszej Konstytucji, potem każdy z Kardynałów elektorów, dotykając Świętej Ewangelii, przeczyta i wypowie formułę, jak to jest wskazane w następnym numerze. Gdy złożą przysięgę ostatni z Kardynałów elektorów, Mistrz Papieskich Ceremonii Liturgicznych wyda polecenie extra omnes i wszyscy nie biorący udziału w Konklawe będą musieli opuścić Kaplicę Sykstyńską.

W Kaplicy pozostanie tylko Mistrz Papieskich Ceremonii Liturgicznych i wcześniej wybrany duchowny, by przeprowadzić drugie rozważanie dla Kardynałów elektorów - o czym mowa w n. 13/d - na temat spoczywającego na nich bardzo poważnego zadania, czyli o konieczności działania w prawej intencji dla dobra Kościoła powszechnego, solum Deum prae oculis habentes.

53. Zgodnie z tym, co zostało postanowione w poprzednim numerze, Kardynał Dziekan lub Kardynał pierwszy porządkiem starszeństwa, wypowie następującą formułę przysięgi:

My, wszyscy i poszczególni Kardynałowie elektorzy, obecni przy tym wyborze Papieża przyrzekamy, zobowiązujemy się i przysięgamy zachować wiernie i skrupulatnie wszystkie przepisy zawarte w konstytucji apostolskiej Papieża Jana Pawła II, "Universi Dominici gregis", ogłoszonej 22 lutego 1996 r. Równocześnie przyrzekamy, zobowiązujemy się i przysięgamy, że jeśli ktokolwiek z nas, z Boskiego postanowienia, zostanie wybrany Biskupem Rzymskim, dołoży starań, by wiernie wypełniać "munus Petrinum" Pasterza Kościoła powszechnego i nie ustanie w wysiłku zapewniania i bronięcia wytrwale praw duchowych i doczesnych oraz wolności Stolicy Świętej. Przede wszystkim przyrzekamy i przysięgamy zachować z największą wiernością i wobec wszystkich, tak duchownych, jak świeckich, tajemnicę związaną z tym wszystkim, co w jakikolwiek sposób odnosi się do wyboru Biskupa Rzymskiego i z tym, co odbywa się w miejscu wyboru i dotyczy bezpośrednio lub pośrednio liczenia głosów; nie naruszać w żaden sposób tej tajemnicy tak w czasie wyboru, jak i po wyborze nowego Papieża, chyba że zostanie do tego udzielone wyraźne upoważnienie przez samego przyszłego Papieża; nie dawać żadnego poparcia ani nie sprzyjać jakiegokolwiek oddziaływaniu, sprzeciwianiu lub jakiegokolwiek innej formie interwencji, przez które władze świeckie jakiegokolwiek porządku i stopnia lub jakakolwiek grupa osób czy jednostki chciałyby ingerować w wybór Biskupa Rzymskiego.

Z kolei poszczególni Kardynałowie elektorzy według porządku pierwszeństwa złożą przysięgę według następującej formuły: Ja, N. Kardynał N., przyrzekam, zobowiązuję się i przysięgam, a kładąc rękę na Ewangelii, dodadzą: Tak mi dopomóż, Panie Boże i te Święte Ewangelie, których moją ręką dotykam.

54. Po rozważaniu, duchowny, który je przeprowadził, opuszcza Kaplicę Sykstyńską razem z Mistrzem Papieskich Ceremonii Liturgicznych, natomiast Kardynałowie elektorzy, po odmówieniu modlitw według odpowiedniego Ordo, wysłuchają słów Kardynała Dziekana (lub tego, kto pełni jego funkcję), który zapyta przede wszystkim Kardynałów, czy można już przystąpić do rozpoczęcia czynności związanych z wyborem lub czy należy jeszcze wyjaśnić wątpliwości odnośnie do norm i sposobów ustalonych w niniejszej Konstytucji, przy czym jednak nie wolno - nawet gdyby była w tym jednoduśność elektorów, i to pod sankcją nieważności tegoż postanowienia - modyfikować lub zastępować któreś z tych norm, należących w sposób istotny do czynności samego wyboru.

Jeśli potem, zgodnie z oceną większości elektorów; nic nie stanie na przeszkodzie, aby rozpocząć czynności wyboru, przejdzie się do nich bezpośrednio, według norm ustalonych w niniejszej Konstytucji.

Rozdział IV

Zachowanie tajemnicy o tym wszystkim, co dotyczy wyboru

55. Kardynał Kamerling i trzej Kardynałowie Asystenci pro tempore są zobowiązani do pilnego czuwania, aby w żaden sposób nie był naruszony sekret obejmujący to wszystko, co się dokonuje w Kaplicy Sykstyńskiej, gdzie przebiegają czynności związane z wyborem, oraz w pomieszczeniach przyległych - tak przed rozpoczęciem, jak podczas trwania oraz po zakończeniu tych czynności.

W szczególny sposób, przy pomocy dwóch biegłych zaufanych techników, zabezpieczą tajność, jaka się należy temu miejscu, upewniając się, że żadne urządzenie nagrywające albo przekazujące transmisje audiowizualne nie zostało przez kogoś zainstalowane we wskazanych pomieszczeniach, szczególnie we wspomnianej Kaplicy, gdzie dokonują się czynności wyboru. Jeśli zostałyby dokonane i odkryte jakieś naruszenie tego przepisu, niech jego sprawcy wiedzą, że będą podlegali poważnym karom według osądu przyszłego Papieża.

56. Przez cały czas trwania czynności związanych z wyborem Kardynałowie elektorzy są zobowiązani do powstrzymania się od korespondencji listowej, a także rozmów telefonicznych lub radiowych z osobami nie upoważnionymi do przebywania w budynkach zarezerwowanych dla wyborców. Tylko bardzo poważne i pilne racje, potwierdzone przez Kongregację partykularną Kardynałów, o czym była mowa w n. 7, mogą usprawiedliwić podobne rozmowy.

Kardynałowie elektorzy powinni więc zatroszczyć się, zanim zostanie zapoczątkowany wybór, o wydanie poleceń dotyczących spraw urzędowych lub osobistych, których nie można odłożyć, tak aby nie zaistniała konieczność podobnych rozmów.

57. Kardynałowie elektorzy winni również powstrzymać się od przyjmowania lub przesyłania wszelkiego rodzaju wiadomości poza Państwo Watykańskie, przy czym jest oczywiście zabronione korzystanie w ich przekazywaniu z pośrednictwa jakiejś osoby, która zgodnie z prawem jest tam obecna. W szczególny sposób zabrania się Kardynałom elektorom przez cały czas trwania czynności wyboru otrzymywania gazet codziennych i czasopism jakiegokolwiek rodzaju, podobnie jak słuchania transmisji radiowych lub oglądania transmisji telewizyjnych.

58. Ci wszyscy, którzy w jakikolwiek sposób, według tego co jest przewidziane w n. 46 niniejszej Konstytucji, pełnią służbę w pracach związanych z wyborem i którzy bezpośrednio lub pośrednio mogliby jakoś naruszyć tajemnicę - słownie lub pisemnie, lub za pomocą znaków, lub jakiegokolwiek innej rzeczy winni się absolutnie tego wystrzegać, ponieważ w przeciwnym przypadku ściągliby na siebie karę ekskomuniki latae sententiae zarezerwowaną Stolicy Apostolskiej.

59. W sposób szczególny jest zabronione Kardynałom elektorom ujawnianie jakiegokolwiek innej osobie wiadomości, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą głosowań, jak również tego, co było omawiane lub ustalone odnośnie do wyboru Papieża na spotkaniach Kardynałów, tak przed wyborem, jak w czasie wyboru. Takie zobowiązanie do tajemnicy dotyczy także Kardynałów nieelektorów uczestniczących w Kongregacjach ogólnych według n. 7 niniejszej Konstytucji.

60. Nakazuję ponadto Kardynałom elektorom, graviter onerata ipsorum conscientia zachowanie tajemnicy o tych sprawach także po dokonaniu wyboru nowego Papieża, przypominając, że w żaden sposób nie jest dozwolone naruszenie tajemnicy, jeśli nie zostało udzielone w tym względzie specjalne i wyraźne upoważnienie samego Papieża.

61. Wreszcie, aby Kardynałowie elektorzy mogli uchronić się przed niedyskrecją innych osób oraz przed ewentualnymi podstępными próbami naruszenia niezależności ich sądu lub wolności decyzji, absolutnie zabraniam, aby pod jakimkolwiek pretekstem by, wnoszone do miejsc, gdzie przebiegają czynności wyboru, lub by były używane -jeśli już się tam znajdują - jakiegokolwiek urządzenia techniczne służące do nagrywania, odtwarzania oraz przekazywania głosu, obrazu albo tekstu.

Rozdział V

Przebieg wyboru

62. Po zniesieniu sposobów wyborów nazywanych per acclamationem seu inspirationem i per compromissum, formą wyboru Biskupa Rzymskiego będzie od tej chwili i w przyszłości jedynie głosowanie (per scrutinium).

Ustalę więc, że dla ważnego wyboru Biskupa Rzymskiego wymaga się dwóch trzecich głosów, obliczanych w stosunku do ogólnej liczby obecnych elektorów.

W przypadku, gdyby liczba obecnych Kardynałów nie mogła być podzielona na trzy równe części, do ważności wyboru Papieża jest wymagany jeden głos więcej.

63. Do wyboru przystąpi się bezpośrednio po ukończeniu czynności, o których mowa w n. 54 niniejszej Konstytucji. Jeśli nastąpiłoby to już po południu pierwszego dnia, odbędzie się tylko jedno głosowanie; później, jeśli wybór nie nastąpi w pierwszym głosowaniu, w następnych dniach należy przeprowadzić dwa głosowania - zarówno rano, jak i po południu, zaczynając zawsze czynności głosowania o godzinie już wcześniej ustalonej albo na Kongregacjach przygotowawczych, albo w czasie wyboru, jednak według sposobów ustalonych w n. 64 i następnych niniejszej Konstytucji.

64. Procedura głosowania przebiega w trzech fazach, z których pierwsza, można by ją nazwać prae-scrutinium, obejmuje:

1) przygotowanie i rozdzielenie kart do głosowania przez Ceremoniarzy, którzy przekazują przynajmniej po dwie lub trzy każdemu Kardynałowi elektorowi;

2) wylosowanie wśród wszystkich Kardynałów trzech Skrutatorów, trzech wyznaczonych do zebrania głosów od chorych, zwanych w skrócie Infirmarii, oraz trzech Rewizorów; takiego losowania dokonuje publicznie ostatni Kardynał Diakon, wyciągając kolejno dziewięć imion tych, którzy mają wypełniać te obowiązki;

3) jeśli w losowaniu Skrutatorów, Infirmarii i Rewizorów wyłaniają się imiona Kardynałów elektorów, którzy z powodu choroby lub innej przyczyny mają przeszkody w pełnieniu takich obowiązków, w ich miejsce winny być wylosowane imiona innych, nie mających przeszkód. Trzej pierwsi wylosowani będą pełnili obowiązki Skrutatorów, następni trzej obowiązki Infirmarii, a ostatni trzej obowiązki Rewizorów.

65. W tej fazie głosowania należy uwzględnić następujące dyspozycje:

1) karta do głosowania powinna mieć formę prostokąta i zawierać napisane w górnej połowie, możliwie drukiem, słowa: Eligo in Summum Pontificem, podczas gdy w dolnej połowie powinno się zostawić miejsce na wpisanie imienia elekta; dlatego karta do głosowania jest wykonana w taki sposób, by mogła być zgięta na pół;

2) wypełnienie karty do głosowania powinno zostać dokonane w sposób tajny przez każdego Kardynała elektora, który napisze wyraźnie, charakterem pisma możliwie nierozpoznawalnym, imię tego, kogo wybiera, unikając wpisania dodatkowych imion, gdyż w takim przypadku głos byłby nieważny, a później złoży kartę do głosowania we czworo;

3) w czasie głosowań Kardynałowie elektorzy będą musieli pozostać w Kaplicy Sykstyńskiej sami i dlatego; zaraz po rozdzieleniu kart do głosowania i zanim elektorzy zaczną pisać, Sekretarz Kolegium Kardynałów, Mistrz Papieskich Ceremonii Liturgicznych i Ceremoniarze muszą wyjść z auli; po ich wyjściu ostatni Kardynał Diakon zamyka drzwi; otwiera je i zamyka za każdym razem, gdy to będzie konieczne, jak na przykład gdy Infirmarii wychodzą, by zebrać głosy od chorych i gdy powracają do Kaplicy.

66. Druga faza, nazywana prawdziwym i właściwym scrutinium, obejmuje:

1) złożenie kart do głosowania do przygotowanej w tym celu urny;

2) pomieszanie i liczenie kart;

3) obliczenie głosów. Każdy Kardynał elektor, w porządku pierwszeństwa, po zapisaniu i zgięciu karty, trzymając ją podniesioną, tak aby była widoczna, przynosi ją do ołtarza, przy którym stoją Skrutatorzy i na którym jest postawiona urna przykryta talenem do zebrania kart. Po dojściu tam Kardynał elektor wypowiada głośno następującą formułę przysięgi: Powołuję na świadka Chrystusa Pana, który mnie osądzi, że mój głos jest dany na tego, który - według woli Bożej- powinien być, moim zdaniem, wybrany. Po czym kładzie kartę na talerzu i nim wprowadzają do urny. Po wypełnieniu tych czynności kłania się przed ołtarzem i wraca na swoje miejsce.

Jeśli któryś z Kardynałów elektorów obecnych w Kaplicy nie może podejść do ołtarza, ponieważ jest

chory, ostatni ze Skrutatorów podchodzi do niego, a on, po wypowiedzeniu powyższej przysięgi powierza zgiętą kartę Skrutatorowi, który zanosi ją na oczach wszystkich do ołtarza i bez wypowiedzania słów przysięgi kładzie ją na talerzu i nim wprowadzają do urny.

67. Jeśli chorzy Kardynałowie elektorzy - o których mowa w n. 41 i następnych niniejszej Konstytucji - znajdują się w swoich pokojach, trzej Infirmarii udają się do nich z kasetą, która w górnej części posiada otwór przeznaczony do złożenia zgiętej karty. Skrutatorzy przed podaniem kasety do rąk Infirmarii otwierają ją publicznie w taki sposób, by elektorzy mogli stwierdzić, że jest pusta, potem zamykają ją i kładą klucz na ołtarzu.

Następnie Infirmarii z zamkniętą kasetą i odpowiednią liczbą kart na małej tacy udają się wraz z osobami towarzyszącymi do Domus Sanctae Marthae do każdego z chorych, który, wzięwszy kartę, głosuje w sposób tajny, zgina kartę i, wypowiedziawszy powyższą przysięgę, wkłada ją do kasety przez otwór. Jeśli jakiś chory nie jest w stanie pisać, jeden z trzech Infirmarii lub inny Kardynał elektor, wybrany przez chorego, po złożeniu przysięgi na ręce samych Infirmarii co do zachowania tajemnicy, dokonuje wspomnianych czynności.

Następnie Infirmarii przynoszą z powrotem do Kaplicy kasetę, którą Skrutatorzy otworzą po złożeniu głosów przez obecnych Kardynałów, licząc karty, jakie się w niej znajdują, a stwierdziwszy, że ich liczba odpowiada liczbie chorych, kładą je jedna na drugiej na talerzu i nim wprowadzają wszystkie razem do urny. Aby za bardzo nie przedłużać czynności głosowania, Infirmarii będą mogli wypełnić i złożyć własne karty do urny bezpośrednio po pierwszym z Kardynałów, a w czasie składania kart przez innych elektorów zebrać głosy od chorych w wyżej wskazany sposób.

68. Gdy wszyscy Kardynałowie elektorzy złożą swoje karty do urny, pierwszy Skrutator potrząsa nią kilka razy, by wymieszać karty i zaraz po tym ostatni ze Skrutatorów przystępuje do ich liczenia, wyjmując w sposób widoczny każdą z osobna z urny i kładąc ją do innego pustego naczynia, przygotowanego wcześniej w tym celu. Jeśli liczba kart nie odpowiada liczbie elektorów, należy spalić je wszystkie i bezpośrednio po tym przystąpić do drugiego głosowania; jeśli natomiast odpowiada liczbie elektorów, następuje obliczanie kart tak, jak wskazano poniżej.

69. Skrutatorzy siadają za stołem ustawionym przed ołtarzem; pierwszy z nich bierze kartę, otwiera ją, spogląda na wypisane imię elekta i przekazuje drugiemu liczącemu; ten, sprawdzwszy ponownie imię elekta, przekazuje kartę trzeciemu, który czyta je głośno i zrozumiale, w ten sposób, aby wszyscy obecni elektorzy mogli zaznaczyć głos na specjalnie przygotowanym arkuszu papieru. On sam odnotowuje imię odczytane z karty. Jeśli przy otwieraniu głosów Skrutatorzy znaleźliby dwie karty do głosowania zgięte w taki sposób, że wydawałyby się wypełnione przez tego samego elektora i gdyby zawierały to samo imię, powinny być policzone tylko jako jeden głos, jeśli natomiast zawierają dwa różne imiona, żaden z dwóch głosów nie będzie ważny; jednak w żadnym z tych dwóch przypadków nie unieważnia się głosowania.

Po zakończeniu obliczania kart Skrutatorzy sumują liczbę głosów oddanych na różne imiona i odnotowują je na osobnym arkuszu. Ostatni ze Skrutatorów, w miarę jak odczytuje kolejne karty, przebija je igłą w punkcie, w którym znajduje się słowo *Eligo*, i nawleka je na nitkę, by mogły być w pewniejszy sposób zachowane. Po odczytaniu wszystkich imion końce nitki zawiązuje się na węzeł i w ten sposób karty zostają złożone w naczyniu lub na skraju stołu.

70. Następuje potem trzecia i ostatnia faza nazywana *post-scrutinium*, która obejmuje:

- 1) liczenie głosów;
- 2) ich kontrolę;
- 3) spalenie kart.

Skrutatorzy sumują wszystkie głosy złożone na poszczególne osoby i jeśli nikt nie osiągnął dwóch trzecich głosów w tym głosowaniu, to Papież nie został wybrany; jeśli natomiast okaże się, że ktoś otrzymał dwie trzecie, dokonano kanonicznie ważnego wyboru Biskupa Rzymskiego.

W obydwu przypadkach, to znaczy czy wybór miał miejsce, czy nie, Rewizorzy muszą przystąpić do kontroli zarówno kart do głosowania, jak i obliczeń dokonanych przez Skrutatorów, by upewnić się, że wypełnili oni poprawnie i wiernie swoje zadanie.

Natychmiast po kontroli, zanim Kardynałowie elektorzy opuszczą Kaplicę Sykstyńską, wszystkie karty muszą być spalone przez Skrutatorów z pomocą Sekretarza Kolegium i Ceremoniarzy, przywołanych uprzednio przez ostatniego Kardynała Diakona. Gdyby jednak musiano przystąpić bezpośrednio do drugiego głosowania, karty z pierwszego głosowania będą spalone dopiero na końcu, razem z kartami z drugiego głosowania.

71. Polecam wszystkim Kardynałom elektorom i każdemu z osobna, aby w celu zachowania większej pewności co do tajemnicy przekazali Kardynałowi Kamerlingowi lub jednemu z trzech Kardynałów Asystentów pisma jakiegokolwiek rodzaju, które mieliby przy sobie, dotyczące wyniku każdego głosowania, w celu spalenia ich wraz z kartami do głosowania. Ustalam ponadto, aby po zakończeniu wyboru Kardynał Kamerling Świętego Kościoła Rzymskiego zredagował sprawozdanie, zaaprobowane także przez trzech Kardynałów Asystentów, w którym zapisze wynik głosowania każdej sesji. To sprawozdanie zostanie wręczone Papieżowi i następnie zachowane w stosownym archiwum, zamknięte w opieczętowanej kopercie, która nie będzie mogła być otwarta przez nikogo, jeśli Papież nie udzieli wyraźnego pozwolenia.

72. Potwierdzając dyspozycje moich Poprzedników, św. Piusa X, Piusa XII i Pawła VI, polecam, aby zarówno rano, jak po południu - z wyjątkiem popołudnia, w którym rozpoczęło się Konklawe - natychmiast po głosowaniu, w którym nie dokonano wyboru, Kardynałowie elektorzy przystąpili bezpośrednio do drugiego głosowania, w którym ponownie oddadzą swój głos. W tym drugim głosowaniu winna być zachowana cała procedura pierwszego, z tą różnicą, że elektorzy nie są zobowiązani do składania nowej przysięgi ani do wybierania nowych Skrutatorów, Infirmarii i Rewizorów, ponieważ wszystkie czynności w tym względzie, wykonane przed pierwszym głosowaniem, pozostają ważne także dla drugiego, nie trzeba ich zatem powtarzać.

73. Wszystko to, co zostało wyżej ustalone odnośnie do przebiegu głosowań, powinno być pilnie zachowane przez Kardynałów elektorów we wszystkich głosowaniach, jakie należy przeprowadzić każdego dnia, rano i po południu, po odprawieniu nabożeństw lub modlitw ustalonych we wspomnianym Ordo rituum conclavis.

74. W przypadku, gdyby Kardynałowie elektorzy mieli trudności w uzyskaniu zgody odnośnie do osoby, którą należy wybrać, to wtedy po upływie trzech dni bez osiągnięcia wyniku wyborów według opisanej formy (w n. 62 i następnych), zostają one zawieszane maksymalnie na jeden dzień w celu uzyskania przerwy na modlitwę, swobodną rozmowę między głosującymi i krótką medytację, przeprowadzoną przez pierwszego Kardynała w stopniu Diakonów. Potem ponownie przystępuje się do głosowania według tej samej formy i po siedmiu głosowaniach, jeśli nie nastąpi wybór, ustala się drugą przerwę na modlitwę, rozmowę i medytację, przeprowadzoną przez Kardynała pierwszego w stopniu Prezbiterów. Następnie przystąpi się do kolejnej ewentualnej serii siedmiu głosowań, po której będzie mieć miejsce, jeśli jeszcze nie osiągnięto rozstrzygnięcia, nowa przerwa na modlitwy, rozmowy i medytację, prowadzoną przez pierwszego Kardynała w stopniu Biskupów. Po czym podjęte zostaną według tej samej formy głosowania, których będzie siedem, o ile nie nastąpi wybór.

75. Jeśli głosowania nie przyniosą wyniku, po postępowaniu zgodnie z tym, co ustalono w poprzednim numerze, Kardynałowie elektorzy zostaną poproszeni przez Kardynała Kamerling o wyrażenie opinii co do sposobu działania; zastosuje się taki sposób, jaki ustalili większość absolutna.

Nie będzie jednak można odstąpić od wymogu, by ważny wybór dokonał się albo poprzez absolutną większość głosów, albo poprzez głosowanie tylko na dwa imiona, które w bezpośrednio poprzedzającym głosowaniu otrzymały najwięcej głosów, przy czym także w tej drugiej ewentualności wymagana będzie jedynie większość absolutna.

76. Jeśli wybór nastąpiłby w inny sposób niż jest to ustalone w niniejszej Konstytucji lub nie byłyby zachowane warunki tu ustalone, wybór jest przez to samo niebyły i nieważny, bez potrzeby wydawania jakiegokolwiek deklaracji w tym względzie, a więc nie daje on żadnego prawa osobie wybranej.

77. Ustalam, że dyspozycje dotyczące wszystkiego, co poprzedza wybór Biskupa Rzymskiego, oraz jego przebiegu, muszą być w całości zachowane także w przypadku, gdyby wakat Stolicy Apostolskiej nastąpił przez rezygnację Papieża, według normy kan. 332, § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego i kan. 44, § 2 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich.

Rozdział VI

O tym, co należy zachować, a czego unikać w wyborze Biskupa Rzymskiego

78. Jeśli przy wyborze Biskupa Rzymskiego popełniono by - od czego niech nas Bóg uchroni - przestępstwo symonii, postanawiam i deklaruję, że wszyscy ci, którzy byliby tego winni, popadną w ekskomunikę; latae sententiae i że jednak uchylona zostaje niebyłość lub nieważność tego symonijnego nadania urzędu, aby z tego powodu - jak już zostało ustalone przez moich Poprzedników - nie została zakwestionowana ważność wyboru Biskupa Rzymskiego.

79. Potwierdzając również przepisy Poprzedników, zabraniam komukolwiek, chociażby odznaczonemu godnością kardynałatu, pertraktować za życia Papieża i bez konsultacji z nim w sprawie wyboru jego Następcy lub obiecywać głosy czy podejmować decyzje w tym względzie w grupach prywatnych.

80. W taki sam sposób chcę powtórzyć to, co zostało usankcjonowane przez moich Poprzedników, w celu wykluczenia wszelkiej interwencji zewnętrznej w wybór Biskupa Rzymskiego. Dlatego na nowo na mocy świętego posłuszeństwa i pod karą ekskomunika latae sententiae zabraniam wszystkim i poszczególnym Kardynałom elektorom obecnym i przyszłym, jak również Sekretarzowi Kolegium Kardynałów oraz wszystkim innym uczestniczącym w przygotowaniu i wykonaniu tego, co jest konieczne do wyboru, przyjęcia pod jakimkolwiek pretekstem, od jakiegokolwiek władzy cywilnej zadania zgłoszenia weta lub tak zwanej ekskluzywy, także w formie prostego życzenia, czy też wyrażenia go zarówno wobec zebranego razem całego Kolegium elektorów, jak i wobec poszczególnych elektorów - na piśmie lub słownie, tak wprost i bezpośrednio, jak pośrednio lub poprzez innych, tak przed rozpoczęciem wyboru, jak w czasie jego przebiegu. Należy rozumieć, że taki zakaz rozszerza się na wszystkie możliwe oddziaływania, sprzeczne, życzenia, przez które władze świeckie jakiegokolwiek porządku i stopnia lub jakiegokolwiek grupy ludzi czy też poszczególne osoby chciałyby ingerować w wybór Papieża. 81. Kardynałowie elektorzy winni powstrzymać się ponadto od wszelkich form pertraktacji, uzgodnień, obietnic lub innych zobowiązań jakiegokolwiek rodzaju, które mogłyby zmusić ich do dania lub odmówienia głosu na jednego lub tylko niektórych. Jeśli to zostałyby rzeczywiście uczynione, nawet pod przysięgą, postanawiam, że takie zobowiązanie jest niebyłe i nieważne oraz że nikt nie jest zobowiązany do zachowania go; i od tej chwili grozę karą ekskomunika latae sententiae tym, którzy przekraczają ten zakaz. Nie zabraniam jednak, by podczas Sede vacante mogła mieć miejsce wymiana poglądów na temat wyboru.

82. Jednocześnie zabraniam Kardynałom czynić ustępstwa przed wyborami czy też podejmować zadania za wspólną zgodą, zobowiązując się do wypełnienia ich w przypadku, gdyby któryś z nich został wyniesiony do godności papieskiej. Te obietnice, jeśli rzeczywiście byłyby uczynione, nawet pod przysięgą, uznaję za niebyłe i nieważne.

83. Z takim samym naciskiem jak moi Poprzednicy gorąco zachęcam Kardynałów elektorów, aby w wyborze Papieża nie kierowali się sympatią lub niechęcią i nie ulegali osobistym względom lub powiązaniom z kimkolwiek, nie ulegali presji osób lub grup wpływowych, sugestiom środków masowego przekazu lub przemocy, lęku albo poszukiwaniu popularności. Mając natomiast przed oczami jedynie chwałę Boga i dobro Kościoła, po wezwaniu pomocy Bożej niech oddadzą swój głos na tego, kogo także poza Kolegium Kardynałów uznają za bardziej godnego od innych do owocnego i skutecznego zarządzania Kościołem powszechnym.

84. Podczas Sede vacante, a przede wszystkim w okresie, w którym przebiega wybór Następcy Piotra, Kościół jednoczy się w szczególny sposób z Pasterzami, a specjalnie z Kardynałami elektorami Biskupa Rzymskiego i prosi Boga o nowego Papieża jako dar Jego dobroci i Opatrzności. Za przykładem bowiem pierwszej wspólnoty chrześcijańskiej, o której jest mowa w Dziejach Apostolskich (por. 1, 14), Kościół powszechny duchowo złączony z Maryją, Matką Jezusa, powinien trwać jednomyślnie na modlitwie; w ten sposób wybór nowego Papieża będzie wydarzeniem bliskim Ludowi Bożemu i w pewnym sensie działaniem całego Kościoła, a nie dotyczącym jedynie Kolegium elektorów.

Ustalam przeto, aby we wszystkich miastach i w innych miejscach, przynajmniej ważniejszych, zaraz po otrzymaniu wiadomości o wakacie Stolicy Apostolskiej, a w szczególny sposób o śmierci Papieża, po uroczystym odprawieniu jego pogrzebu, wzniesiono pokorne i gorliwe modlitwy do Pana (por. Mt 21, 22; Mk 11, 24), by oświecił umysły elektorów i zjednoczył ich w tym zadaniu, ażeby nastąpił szybki, jednomyślny i owocny wybór, czego wymaga zbawienie dusz i dobro całego Ludu Bożego.

85. Gorąco i serdecznie zachęcam do takiej modlitwy czcigodnych Kardynałów, którzy z racji wieku

nie korzystają już z prawa uczestniczenia w wyborze Papieża. Przez szczególną więź ze Stolicą Apostolską, której wyrazem jest purpura kardynalska, niech staną się przewodnikami Ludu Bożego, zgromadzonego szczególnie w Bazylikach Patriarchalnych Rzymu, a także w miejscach kultu innych Kościołów lokalnych, nawet najbardziej oddalonych, na wytrwałej i gorliwej modlitwie, zwłaszcza w czasie wyboru, prosząc Wszechmogącego Boga o pomoc i światło Ducha Świętego konieczne dla Kardynałów elektorów. W ten sposób będą skutecznie i rzeczywiście uczestniczyć w trudnym zadaniu wybrania Pasterza Kościoła powszechnego.

86. Proszę następnie tego, kto zostanie wybrany, by od przyjęcia urzędu, do którego jest powołany, nie uchylał się z obawy przed jego ciężarem, ale by pokornie poddał się zamysłowi woli Bożej. Bóg bowiem, wkładając brzemię na niego, będzie go podtrzymywał swoją ręką, aby był zdolny je nieść; wraz z powierzeniem mu wielkiego zadania, udzieli także pomocy do jego wypełnienia, a obdarowując go godnością, udzieli mu również siły, by nie ugiął się pod ciężarem urzędu.

Rozdział VII

Przyjęcie i ogłoszenie wyboru oraz rozpoczęcie posługi nowego Papieża

87. Po dokonaniu kanonicznie wyborze ostatni z Kardynałów Diakonów przywołuje do auli wyborczej Sekretarza Kolegium Kardynałów i Mistrza Papieskich Ceremonii Liturgicznych; następnie Kardynał Dziekan lub pierwszy z Kardynałów w porządku starszeństwa w imieniu całego Kolegium wyborców prosi elekta o wyrażenie zgody następującymi słowami: Czy przyjmujesz twój kanoniczny wybór na Biskupa Rzymskiego? Po otrzymaniu zgody pyta go: Jakie imię przyjmujesz? Wtedy Mistrz Papieskich Ceremonii Liturgicznych, pełniąc funkcję notariusza i mając za świadków dwóch Ceremoniarzy, którzy zostaną w tej chwili przywołani, redaguje dokument dotyczący przyjęcia wyboru przez nowego Papieża i obranego przez niego imienia.

88. Po przyjęciu wyboru elekt, który otrzymał już święcenia biskupie, staje się natychmiast Biskupem Kościoła Rzymskiego, prawdziwym Papieżem i Głową Kolegium Biskupiego; nabywa tym samym rzeczywiście pełną i najwyższą władzę w Kościele powszechnym i może ją wykonywać.

Jeśli natomiast elekt nie posiada sakry biskupiej, winien zaraz otrzymać święcenia biskupie.

89. Po wypełnieniu w międzyczasie innych formalności przewidzianych przez Ordo rituum conclavis, Kardynałowie elektorzy w ustalony sposób zbliżają się, aby wyrazić cześć i posłuszeństwo nowo wybranemu Biskupowi Rzymskiemu. Następnie składają dziękczynienie Bogu, po czym pierwszy z Kardynałów Diakonów ogłasza oczekującemu Ludowi Bożemu dokonany wybór i imię nowego Papieża, który bezpośrednio potem udziela Błogosławieństwa Apostolskiego Urbi et Orbi z balkonu Bazyliki Watykańskiej.

Gdyby elekt nie miał sakry biskupiej, dopiero po otrzymaniu święceń biskupich zostaje mu oddany hołd i następuje ogłoszenie wyboru. 90. Jeśli elekt mieszka poza Watykanem, należy zachować normy zawarte we wspomnianym Ordo rituum conclavis. Święcenia biskupie wybranego Papieża, który nie byłby jeszcze Biskupem, o czym mowa w n. 88 i 89 niniejszej Konstytucji, zostają udzielone według praktyki Kościoła przez Dziekana Kolegium Kardynałów lub, w przypadku jego nieobecności, przez Subdziekana, a gdyby ten miał jakąś przeszkodę, przez najstarszego Kardynała Biskupa.

91. Konklawe zakończy się natychmiast po przyjęciu wyboru przez nowego Papieża, chyba że on rozporządzi inaczej. Od tej chwili mogą mieć kontakt z Papieżem: Substytut Sekretariatu Stanu, Sekretarz Sekcji ds. relacji z Państwami, Prefekt Domu Papieskiego oraz ci, którzy muszą omówić z Papieżem elektem sprawy nie cierpiące zwłoki.

92. Papież po uroczystej ceremonii inauguracji pontyfikatu, w odpowiednim czasie i według przewidzianego rytu obejmie w posiadanie Patriarchalną Archibazylikę Laterańską.

Promulgacja

Po dojrzałej refleksji i idąc za przykładem moich Poprzedników, ustalam więc i wydaję te normy, postanawiając, aby nikt z jakiegokolwiek przyczyny nie odważył się zakwestionować niniejszej Konstytucji i tego, co jest w niej zawarte. Przez wszystkich ma być ona zachowywana w sposób nienaruszony, mimo jakiegokolwiek rozporządzenia przeciwnego, chociażby zasługiwało na szczególną uwagę. Niech wejdzie ona w życie i nabierze pełnej mocy oraz niech będzie

przewodnikiem dla tych wszystkich, do których się odnosi.

Uznaję tym samym za uchylone, jak wyżej zostało postanowione, wszystkie Konstytucje i Zarządzenia wydane w tym względzie przez Biskupów Rzymskich i równocześnie ogłaszam, że jest całkowicie pozbawione znaczenia to, co ktokolwiek, mocą jakiegokolwiek władzy, świadomie lub nieświadomie, usiłowałby uczynić wbrew niniejszej Konstytucji.

W Rzymie, u Świętego Piotra, dnia 22 lutego 1996, w Święto Katedry św. Piotra Apostoła, w osiemnastym roku Pontyfikatu Jan Paweł II, papież

Przypisy:

1. ŚW. IRENEUSZ, Adv. haeres. III, 3, 2: SCh, 211, 33.
2. Por. Konst. apost. Vacante Sede Apostolica (25 grudnia 1904): Pii X Pontificis Maximi Acta, III (1908), 239-288.
3. Por. Motu proprio Cum proxime (1 marca 1922): AAS 14 (1922), 145-146; Konst. apost. Quae divinitus (25 marca 1935): AAS 27 (1935), 97-113.
4. Por. Konst. apost. Vacantis Apostolicae Sedis (8 grudnia 1945): AAS 38 (1946), 65-99.
5. Por. Motu proprio Summi Pontificis electio (5 września 1962): AAS 54 (1962), 632-640.
6. Por. Konst. apost. Regimini Ecclesiae universae (15 sierpnia 1967): AAS 59 (1967), 885-928; Motu proprio Ingravescentem aetatem (21 listopada 1970): AAS 62 (1970), 810-813; Konst. apost. Romano Pontifici eligendo (1 października 1975): AAS 67 (1975), 609-645.
7. Por. AAS 80 (1988), 841-912.
8. Por. SOBÓR WAT. I, Konst. dogm. o Kościele Chrystusowym Pastor aeternus, III; SOBÓR WAT. II, Konst. dogm. o Kościele Lumen gentium, 18.
9. Kodeks Prawa Kanonicznego, kan. 332 § 1; por. Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich, kan. 44, § 1.
10. Por. Motu proprio Ingravescentem aetatem (21 listopada 1970), II, 2: AAS 62 (1970), 811; Konst. apost. Romano Pontifici eligendo (1 października 1975), 33: AAS 67 (1975), 622.
11. Kodeks Prawa Kanonicznego, kan. 1752.
12. Por. Kodeks Prawa Kanonicznego, kan. 332, § 2; Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich, kan. 44, § 2.
13. Por. AAS 80 (1988), 860.
14. Por. AAS 69 (1977), 9-10.
15. Por. Konst. apost. Vicariae potestatis (6 stycznia 1977), 2, § 4: AAS 69 (1977), 10.
16. Por. n. 12: AAS 27 (1935), 112-113.
17. Por. Art. 117: AAS 80 (1988), 905.
18. Por. AAS 80 (1988), 864.
19. Missale Romanum, n. 4, s. 795.
20. Por. Konst. apost. Vacante Sede Apostolica (25 grudnia 1904), 76: Pii X Pontificis Maximi Acta, III (1908), 280-281.
21. Por. Konst. apost. Vacantis Apostolicae Sedis (8 grudnia 1945), 88: AAS 38 (1946), 93.
22. Por. Konst. apost. Romano Pontificis eligendo (1 października 1975), 74: AAS 67 (1975), 639.

23. Por. ŚW. PIUS X, Konst. apost. Vacante Sede Apostolica (25 grudnia 1904), 79; Pii X Pontificis Maximi Acta, III (1908), 282; PIUS XII, Konst. apost. Vacantis Apostolicae Sedis (8 grudnia 1945), 92: AAS 38 (1946), 94; PAWEŁ VI, Konst. apost. Romano Pontifici eligendo (1 października 1975), 79: AAS 67 (1975), 641.